

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Liberalna pa klerikalna šola.

III.

Dobra šola je živa pomoč cerkvi in državi; mimo slabe šole pa, v kateri ne vlada dober duh, je boljše nobena. Kteri duh naj vlada v šoli, to je bilo že povedano; pa tudi, da je pravi duh izginil iz novodobne šole. Zlate gradove so si obetali, če umaknejo šolo cerkvenemu nadzorstvu. Mladina bode čudeže delala, tako bistra in dobra bo, kadar se utegne dosedanjim voditeljem. Je-li to se tudi spolnilo, kakor so napovedovali prežgani liberaluhi? Kaj še?

Poglejmo in presodimo nekoliko prikazni iz nove dobe na šolskem polju. Nakovali so nam brez števila novih šolskih postav, nekaj v državnih in deželnih, nekaj v okrajnih in srenjskih zborih; govorili so premnogo in pisarili o šoli v zborih in časnikih, v sejah in knjigah. Toda — kake so one postave, kakošni so mnogi govori, kakošne so dotične pisarije! Mar ne dostikrat brez nog, in velikrat celo brez glave?

Največ vspeha pri novi šoli so si obetali iz tega, da umaknejo od nje duhovnike, pa nastavijo pri njej samo izvedence ali strokovnjake. Je-li se to zgodilo? Namesto enega krajnega ali srenjskega voditelja, ki je, navadno župnik ali duhoven pastir, poznal natanko kraj in ljudi, se je vstanovil srenjski ali krajni, namesto okrajnega — dekana nadzornika — se je osnoval okrajni, in namesto deželnega šolskega svetovalca se je postavil deželni šolski svet, kateri svetovi sedaj obravnavajo, kar so izvrševali prej trije možje skoro zastojali proti sedanjim za prav malo, celo neznatno plačo. Res je, da več oči več vidi; pa je tudi res, da več babic dete spridi, in da velikrat posamezni več storijo, kot sem ter tje društva. — In kaki izvedenci delujejo zdaj v šolskih svetih? Priprosti kmetiči in rokodelci, ki komaj brati znajo, pisati celo ne; tu trgovci in obrtniki, ki se s šolami ne utegnejo vkarjati; tam profesorji in dohtarji, ki veliko vedo, pa malo prav obračati znajo, ali pa nalašč vse prenaraditi hočejo.

Namesti iz svoje lastne skušnje naj pové „Slovenec“ le, kar je slišal „Pilger“, in je dokaj žalostno. Neki kmetič, kateri je imel mnogo otrok pa tudi mnogo živine, pošlje o nekem godovanju čedniku svojemu posebno darilo. — „Ali pošljete g. učitelju tudi kaj?“ — Kaj še! pravi kmetič. Čednik mi pase krave, in te so mi pri mojem gospodarstvu potrebne, da morem plačevati obilne davke; učitelj pa mi uči otroke, in povém vam, od dne do dne so mi slabši, in ako tako napredujejo, mi skoraj ne bo živeti. Jaz se tako malo utegnem z njimi pečati. Sosedov Jožek — kak angeljček je bil, dokler ni hodil v šolo; zdaj pa, kake bléde

in kako se véde! Mar ni temu šola vzrok? — Tako je govoril kmetič, ki pa še slutil ni najhujšega, kar se godi sedanji čas po nekerih šolah.

Kdo pa je tega kriv, da se učitelji sem ter tje malo čislajo in spoštujejo, in da tu in tam ljudstvo ne mara kaj za šolo? Poleg nekterih drugih vzrokov so tega krivi največ učitelji sami. V duhu sedanje dobe nočejo biti otrokom več gojitelji, ampak le učitelji. Obrnivši se od vere in cerkve so zgrešili božji vzor, po katerem naj bi učili in vzrejali mladino, ter jo učijo, kakor se učijo in vadijo opice po nauku Darvinovem. — Vendar se to sploh o učiteljih, zlasti o naših slovenskih, trditi ne more. Mnogo jih je, ki so še verni in pošteni; malokteri so cerkvi in veri res sovražni; precej pa jih je, ki se bojijo očitno pokazati se, kar so znotraj v srcu, češ, da ne bi razvpiti bili za klerikalce!

Kar je pa v sedanji dobi posebno žalostno, je to, da se je razkolnija, koja je razrušila dosedanje vezi med cerkvijo in državo, med raznimi stanovi in v istem stanu med posameznimi družniki, vrnila tudi med učitelje ter jih razdvojila v stranke, ki se med seboj vjedajo v splošnje pohujšanje. Liberalna strankarija, ki je že tolikanj razrušila, je prevladala na šolskem polju, učitelje navdala s svojim duhom ter dobila jih v svojo oblast. Omenjeni duh pa odpeljuje od Boga in vodi k zaničevanju vsega, kar je božjega; namesti z ljubeznijo do bližnjega in s pokorščino do pristojne veljave navdihuje le s sovraštvom do cerkve in njenih zvestih služabnikov. Po tem takem raste le sebičnost in samopašnost, gine strah in pokorščina, naposled se razrušijo prestoli in nazadnje je trinoško samovladarstvo gospoduječe stranke.

Kar se je prej delalo za mladino sploh in za šolo posebej, izviralo je učiteljem iz vesti, da so dolžni delati tako. Poglejmo in prevdarimo nekoliko poprejšnje šolstvo, n. pr. vredbe cerkvene in državne, šolsko učilo ali slovstvo, knjige ali učne načrte, povsod povsod je vel tisti duh in čul se tisti glas: To je naša sveta dolžnost, da skrbimo za otroke, za učence, da jih podučujemo in izrežamo tako, da bodo dobri kristijanje, vrli občani ali državljani, ter pošteni domoljubi; to hoče Bog od nas, klical nas bo kedaj na odgovor! Ta vést je vodila učitelje in vpravljala vse prejšnje šolstvo. Ta duh je zedinjeval cerkev in državo, šolo in dom. Kako pa je sedaj? Ali ni skoraj vse križem? Ali ne govorijo učitelji sedaj navadno le o svojih velikih pravicah, malokdaj pa o svojih dolžnostih? In ali se po njih tega duha ne navzémajo tudi šolski otroci ali učenci?

(Konec prih.)

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Dolenjskega, 28. julija. (Izv. dop.) Hinjski učitelj gosp. Jarm taji v štev. 85., da bi bil zabavljal čez duhovne in ljudem prigovarjal jih ne poslušati, ter pravi, da sem o njem lažljivo poročal. Ker je gosp. Jarm tako kratkega spomina, da svoj govor tako hitro pozabi, ga moram še enkrat nanj opomeniti, da pa ne bo mislil ali rekel, da lažem, sem pripravljen s prisego potrditi ga, in priseči; če še ni dosti, so tudi nekatere priče moje stranke, ki so ga slišale ravno tako govoriti, kakor sem zadnjič poročal. Znano je, da ljudje duhovnom priimek „far“ le takrat dajejo, kadar jih hočejo zaničevati.

Dalje pravi hinjski g. učitelj, da je le njegega deželnega predsednika opravičeval, — kar pa jaz nisem slišal, — in če kdo posamezne duhovne zaničuje in preganja, da ne preganja cerkve, ker posamezni duhovni niso še cerkev.

Kdor pa premisli besede Kristusove, ki jih je apostelnom govoril: „Kdor vas sprejme, mene sprejme, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje,“ ta ne more tako napačno soditi. Kristus je dobro vedel, da aposteljni, katerim je bil zapovedal po celem svetu razkropiti se, ne bodo mogli biti skupej sprejeti, preganjani ali zaničevani, tedaj so te besede veljale vsakemu posebej in vsim njihovim naslednikom, tedaj vsakemu duhovnu posebej, ki je namestnik Kristusov.

G. učitelj tudi taji, da moža, ki ga je zavrnil, ni imenoval „neotesanec“, kar je pa čisto resnično, kakor njegov prvi govor, vendar mu pa tega ne vzamem za zlo, ker sem rajši neotesanec vere, kakor pa otesanec njegovih misel. Druzega gosp. Jarm ni nič govoril, kakor pravi, le to je še rekel, kakor sem že v štev. 79 omenil: „Po njih delih jih bote spoznali.“ G. učitelju se to moje obnašanje čudno zdi in misli, da bi znabiti bil nekako podkupljen; in to obnašanje je nekako ugani; res sem podkupljen in odkupljen, pa ne z vinom, tudi ne z denarjem, ampak s krvjo Kristusovo; zato pa smo pravi kristjani za božjo čast vneti in pripravljeni za Kristusa in njegovo čast se do smrti potegovati. Vse opravičenje gospoda Jarma je tedaj nekako zvičajno in otroče.

Iz vipavske doline na Goriškem, 28. julija. H—Y. (Izv. dop.) („Soča“ — „Narodova“ reponositeljica na Goriškem.) Vem, da je s takimi ljudmi, kakoršni so naši „mladi“, vsaka poštna polemika nemogoča in nevhvaležna, kajti ti ljudje, ki so že davno staro slovensko poštenost in sramožljivost raz sebe vrgli, ne gledajo pri polemiki nič več na stvar, ampak le na osebnosti, na ktere navadno celo kopico pouličnih psokv sipajo. Pa vendar značajno je za te neomejene svoboduhe

in prostoverce, da ko bi se bili količkaj umoslovja učili, bi vendar se spominjali svoje obljube: „da bodo pogumno hodili zmerom ravno pot; a naša polemika bode zmirom dostojna, reči se držeča, in nikoli perfidna in osebe oskrunjajoča; gledé verskih zadev držali se bomo našega starega načela“ itd. Tako je pisala „Soča“ še v začetku 1873 svojim političnim prijateljem. No, liberalnim „mladim“ je vse svobodno, oni nečejo biti sužnji svojih besedí. Da je tako, to nam spričuje listnica zadnjega tega kalužnega lista, ki prav surovo napada g. G. Noben poštenjak ni pred to klepetuljo varen. Ne vem, koliko časa bo še to svoje ostudno počenjanje v svojo lastno sramoto pa v škodo slov. naroda nadaljevala. Tudi njej, kot slehernemu le na svojo moč in slepi napuh se naslanjajočemu delu, žugajo besede: „Mene, tekel, phares“. Človek, ki je desna roka tega zloglasnega umazanega lista, je dobil neki službo v vaši beli Ljubljani. Ta bo pomnožil vašo mladoslovensko četo v Ljubljani; glejte, da mu napravite slovesen sprejem! Mi mu voščimo srečno pot, ter menimo, da bo za njim tudi „Soča“ šla kmalo „ad patres“ — tje, kjer muh ni, tudi „mladih“ ne.

Iz št. Miklavža pri Ormužu.
27. julija. (Izv. dop.) (Ptujška bolnišnica.)
(Konec.)

Premislimo tudi, koliko bolnikov od nas se vzdržuje v ptujski bolnišnici, jaz sem tukaj za dve srenji zapisnikar in v treh letih pomnim da sta dva bolnika bila v bolnišnici v Ptujju, in sicer eden na svoje, a eden na srenjske stroške.

Ako vse iz podlage prevdarjamo, bode nam le to jasno, da nas nikakor nimajo terjati in siliti, da bi mogli za Ptujško bolnišnico kaj darovati.

Bog vé, kake lastnosti, se vé da „za trenutek“, imate za nas Slovence, naš jezik, za našo narodnost itd., kadar volite v deželni ali državni zbor, oklice kandidatov pošiljate v slovenščini, vrabec si ga vedi, kdo vam jih tako gladko izdela; mar dr. Vošnjak? povsod se prilizujete in če treba še segnete v žep in še „cvenk“ gre. Toda ko svoj namen dosežete, ktere sreče vi po nobeni cení nimate in je ne bote tako hitro imeli, moramo Slovenci marsiktero psovko n. pr. „windischer Esel, Trotl, Aff“ in še veliko drugih, kterih se mi omeniti studi, za dobro vzeti. Ravno taka bi se nam godila pri ptujski bolnišnici; smejali bi se nam norčevali se z nami, in trobili po svetu, kako vbogamo nemčurje in podpiramo njih podvzetja.

Nas so že velikokrat nemčurji na limanice vjeli, zdaj pa se moramo vendar enkrat spametovati, kali? O ne bomo več šli na led, — tega veselja vam ne privoščimo več, če bi si ravno svoje jezike z gadnim prilizovanjem celó skrhalí.

Vam, g. predstojnikom, pa svetujem, da daste za Ptujško bolnišnico toliko ko — nič. — Prevdarjajte to, kaj sem iz svoje lastne skušnje spregovoril, in prepričali se bote, da je resnično taka, in da imam prav. Saj znamo v denarjih varčni biti in jih ne porabljam po godu nemčurjev, ker če bi to delali, bi nam že z „brgešami“ odišli. Mi radi storimo kaj za vsako dobrodelno reč, toda kar se nam zdi nekako druge barve in drugega pomena, temu slobodno vsako pomoč odrečemo. — Sicer pa naj sodi občinstvo, kteremu prepuščam v ta namen svoje vrstice. Pisal sem jih po svoji vesti, ne iz sovraštva do nemčurjev, ampak le zato, da nam ne bodo sploh porabljali naših krvavih krajcarjev za svoje naprave. Da bi bil

g. dr. Strafella raji tudi za dobrodelne namene denar dal, ki ga je potratil že pri volilnih agitacijah, sam bi lahko bolnišnico postavil in jo vzdrževal. — Pa naj bo, naj imajo veselje z nami, ki smo jim dozdej bili tako rekoč sužniki, dokler ne bomo peli:

Hajdi bračo, hajd junaci
Konjanici i péšaci
Brus'mo sablje, brus'mo kose,
Nek se zlobi na strah nose!
Bračo, svaki izmed nas
Neka čini rodu glas!

Iz ljutomerskih goríc, 29. jul. (Izviren dopis). (Po čem se v nemškem Gradcu slovenski govori.) Pred kratkim se peljam o zadevah svojega umrlega očeta zapuščine v Gradec in mi je po potu na misel prišlo, da naj v gostilnicah in kavanah le slovenski govorim, ker prepričati sem se hotel, ali res Slovenec s svojim jezikom nikamor priti ne more. Po potu se soznanim z nekim Italijanom, — bil je dijak — ter mu naznamim svoj namen; z njim se zediniva, da hočeva vsak svoj jezik, jaz slovenski a on italijanski govoriti v gostilnici, kjer bova prenočila. Dopeljeva se po omnibusu v hotél ter zahtevava najpred sobo potem pa kosilo itd. — Vse se je nama ročno postreglo in srce nama od veselja poskakuje, kako lepo nama dve dekleti na najina vprašanja odgovarjate, njih ena je bila z gorenjskega, ena pa iz Trsta ter ste poleg svojega maternega jezika govorile tudi nemški, toda najno veselje bilo je drago. Ko se namreč drugo jutro odpeljeva, najdeva, v svojej sobi jaz v slovenščini in on v italijanščini pisani račun. Moj je bil tak le: Za hišo 1 gld. 20 kr., svečava 20 kr. postrežba 2 gld. 80 kr., skupaj 4 gld. 20 kr. Jaz se pritožujem Italijanu in on meni, ker se je njemu ravno taka pripetila. Jaz grem k gostilničarju ter se pritožim zastran računa in prosim, naj mi razloži, zakaj da moram za postrežbo plačati 2 gld. 80 kr., ker postrežbe nisem nikakoršne imel in je tudi nisem potreboval; toda gostilničar mi odgovori, da Gradec je nemški in da njegova družina govori le nemški, če pa kdo govori kak drug jezik, mora zategadelj plačati, ker njegova družina tolmači. Jaz toraj plačam zahtevani znesek in odidem godrnjaje, da mi tako tolmačenje ni po teku. Hvala Bogu, da nisem več dni v tem hotélu ostal, sicer bi mi bilo tolmačenje precej mošnjico izpraznilo. Kaj si je Italijan mislil, ne znam, gotovo se bode pa tudi on za tako tolmačenje lepo zahvalil. — Očividno je, da nemci mislijo, da je njihov jezik, sam Bog ve, kako veseljen, ker ta prigodba se mi ravno tako dozdeva, kakor da bi moral zato „kontrabant“ plačati, da sem se „drznil“ v „Gradcu“ slovenski govoriti. To sem zategadel naznanil, da še kakega drugega Slovenca taka osoda ne zadene.

Iz slovenskega Primorja, 29. julila. (Izv. dop.) (Kako je z „Narodno tiskarno“?) Kot delničar „Narodne tiskarne“ pač smem prašati upravni odbor, kaka in kje je bilanca tega obrtniškega zavoda, in v čem obstoji in koliko premoženja ima še? Že lani bi bila morala bilanca sestavljena in dotičnim delničarjem na ogled poslana biti, ali od vsega tega ni dosihmal ne duha ne sluha. Talón k delnicam „Nar. tiskarne“ se tako glasi: „Dne 1. maja 1874 izplača delniško društvo „Narodna tiskarna“ v Ljubljani lastniku gori za znamovani delnici pripadajoči znesek na račun čistega dohodka od leta 1873.“ Ne vem, kakošnih misli so sicer ostali delničarji te „nerodne tiskarne“, ki na stroške delničarjev izdaja list, kteri v resnici izdaja in sramotuje ter pritiska na svetinjo slovenskega naroda.

V vabilu k pristopu tega narodno-obrtniškega podvzetja stojé pa med drugim te-le besede: „da to polje (namreč „Nar. tiskarne“) je tako nepristransko, tako čisto narodno, da se na njem brez spodtikljeja srečajo vsi stanovi, vse stranke“. . . . Se vé da, tedaj o času tega razposlanega vabila in vstanovljenja te naprave ni bilo še javnega razpora med Slovenci, čeravno je že ta tlel pod pepelom. Zato se je tedaj še sleherni narodnjak in pravi rodoljub zanašal na poštenost Slovencev. Ali kmalo nastali razpor je tudi temu res „nerodnemu zavodu“ rano vsekalo, katero mi delničarji britko čutimo, kajti dosihmal nimamo nobenega računa od skupne glavnice te po „Sl. Narodu“ narod slovenski stiskajoče tiskarne. Je-li to pošteno, da se s premoženjem delničarjev pomaga izdajati in begati že tako malobrojni narod slovenski? Gotovo bi ne bilo mnogo sedanjih delničarjev temu podvzetju pristopilo, ako bi bili prevideli očitni razpor v domačem taboru, vsaj jaz gotovo ne, kajti rajši bi bil, če tudi trdo zaslužene in prihranjene denarje kamor si bodi zavrgel, mesto jih poslal ljudem, kteri sedaj s pomočjo tistih za nejevero po Slovenskem propagando delajo. Jaz menim, da je še mnogo drugih delničarjev, kteri nočejo nič slišati o tem, da je „Sl. Narod“ njih dete, list, ki zatajuje v bistveni zadevi značaj naroda slovenskega! Prav bi bilo, ako bi se vsi delničarji mojega prepričanja v „Slovenca“ zaporedoma oglasili, da obžalujejo svoje, prej dobro misleče domoljubje, katero jim upravniki „Nar. tiskarne“ tako nehvaležno povračujejo, in da niso za to, da bi se ta slovenski spak še dalje krmil iz njih žuljev. Ravno tako naj bi vsi zahtevali račun, ki je imel po pravilih že davno sestavljen in razposlan biti, naj si že „navadne“ obresti, ali pa nobenih ne donaša. Da „Narodna tiskarna“, ki ima mesto aktivov, dosihmal le pasiva, polagoma razpasti mora, kdo bo to zakrivil, kakor oni, ki so pogubonosni razpor med Slovenci napravili? Kdo se more še kaj na poštenje teh čudnih „mladičev“ zanašati, ki izdajajo na stroške obeh strank (konservativno so ti brezvestneži s tim dupirali!) nenaroden pa silno neroden list, ki, kakor pravi „Brencelj“, narodnjake popada in govori po nemški v slov. jeziku. . . . H koncu pa prašam še odbor „Nar. tiskarne“, koliko časa méni še s svojim molčanjem in nerazodenjem bilance čakati in tako dupirati svoje delničarje, ki bi vendar radi vedeli, pri čem so, koliki je še njih primeren delež na vesoljnem premoženju tega društva in na njegovih dohodkih, kakor to stoji tiskano v dotičnih delnicah, in do česa ima sleherni delničar pravico? Odgovora se nadja v kratkem delničar „Narodne tiskarne“.

Z Dunaja poročajo nekteri listi, da cesarja spremi na Česko tudi grof Andrassy in še več drugih diplomatov. To bi bil nov dokaz za porazumljenje. — Cesarica, ki gre na angleški otok Wight, je 28. julija potovala skozi Solnograd proti Parizu in Havre-u.

Iz Grada, 31. julija. Po raznih listih je bilo že brati, da ni res, da bi bila graška dekanjska konferencija določila, ne ustavljati se vladi in njeni nameri pri vredovanji plače nižjih duhovnikov, le „Sl. Narod“ prezira to in trdi, da je graška škofija s tem dejansko priznala konfesionalne postave. „Narod“ tedaj hoče po vsej sili ostati lažnjiv rokovnačarski list?

Moravska, 31. julija. Tudi med moravsko narodno stranko se je vrnil nekak razdor, ki je le nemškim ustavovercem na korist, slovanskej reči pa v hudo kvar. Kmaló bode

treba voliti novega poslanca za državni zbor namesto grofa Egberta Belkredija, kateri je vsled tega, da ni hotel priti v državni zbor, zgubil poslanstvo, in narodna stranka se še zdaj ni zedinila o svojem kandidatu.

Grof Egbert Belkredi, ki je te misli, da Moravci naj složno postopajo s Čehi ter z njimi vred ne gredo v dunajski državni zbor, kandidira pozivan od mnogih srenj zopet za državno poslanstvo; osmerica državnih poslancev pa, katerim je na čelu dr. Pražak, je osnovala nek volilen odbor, ki hoče volilcem priporočiti kandidata, ki bode z njimi vred šel na Dunaj.

Dr. Pražak neki silno dela za svojega koncipijenta dr. Helceleta, profesor Demel in dr. Kusy pa kandidirata na svojo roko. Kjerkoli se je pričel tak razdor, povsod je koristil le nasprotnikom slovanstva; to se bode zgodilo tudi na Moravskem in vlada je tega tako prepričana, da še lastnega kandidata ne bode stavila, ampak volilcem le priporočala voliti takega narodnega kandidata, ki bode šel v državni zbor. To bi moralo dr. Pražaku in tovaršem odpreti oči, da njihova politika pospešuje námene ustavovercev, in če nimajo toliko poguma, da bi z Belcredijem vred po zgledu Čehov hrbet obrnili državnemu zboru, naj saj ne begajo volilcev, če jih je volja zopet voliti grofa Belcredija.

Hrvaški ban Mažuranič je šel v Pešto, da dobi pooblaščenje več postavskih načrtov, med kojimi ste tudi šolska in tiskovna postava, v zboru predložiti.

Vnanje države.

Pruska, 31. julija. Bismarkov list „N. A. Ztg.“ zahteva, da naj se pruske ladije podajo na severno obrežje Španjske, da Karlitom odrežejo jim po morji dohajajočo pomoč. Kdo bi si bil mislil, da bode pruska monarhija podpirala Serranovo republiko? Ravno ta list pa tudi Francozom bere levite, češ, da podpirajo Karliste, in še Angležev ne pusti pri miru. Ošabnost je Bismarkovce že čisto oslepila; pa prevzetnost hodi pred padcem, to naj si zapomnijo tudi Prusi. — Cesar Viljem se pa misli na jesen neki na Laško podati.

Francoska, 31. julija. Odbor narodne skupščine v soglasju z vlado je sklenil nasvetovati, naj se skupščina zopet snide 30. novembra. Pomenljivo je, da ravno sedaj, ko Prusi dolže Francoze, da podpirajo neusmiljene Karliste, francoska vlada neki namerava v bruseljskem kongresu pritožiti se o grozovitosti Prusov proti Francozom.

Angleški državnik Gladstone se je potegnil za ritualiste, to je, za tiste Anglikance, ki se čedalje bolj približujejo katoliški cerkvi.

O **srbskem** cerkvenem zboru poroča „Zastava“, da minister Trefort je nekemu poslancu rekel, da ogerska vlada ni bila zoper škofa Stojkoviča, marveč ga je zavrgla le krona sama: 29. julija se je v zboru prebralo dotično pismo kraljevo. Poslanci so neki sklenili voliti družega patrijarha; Miletič pa, ki je bil za to, da poslanci položé mandate, je nameraval odpovedati se.

Domače novice.

(„Narodova“ nesramnost.) Včerašnji „Narod“ na ono pismo, katero je bilo razglašeno v „Novicah“ in „Slovenu“, s katerim opravičuje mil. gospod škof Vidmar po „Narodu“ obrekova-

nega g. dr. Bleiweisa, Marna in ranjcega Lé-sarja, nima družega odgovora, ko da je to upitje pijancev. Tako?! Če se kdo rokovenjaških napadov v „Narodu“ brani, je pijan! Za take ljudi pač slovenski jezik nima pravega izraza, ker med Slovenci tako propadlih žurnalistov do zdaj še ni bilo, kakor so „Narodovi.“ —

(Na mestnih ljudskih šolah) se je šolsko leto sklenilo 30. julija s sv. mašo v šentjakovski cerkvi. Potem je bil v redutni dvorani slovesni sklep, kjer se je po petji in govorih učencem priobčila razvrstitev, ter so se jim razdelila šolska naznanila in letna sporočila. Vstopilo je učencev v I. mestno šolo v začetku šolskega leta 380 in na koncu jih ostalo 353 v petih razredih. Med temi je bilo 325 Slovencev, 6 Italijanov, 1 Čeh in 1 Egipčan. — V II. mestno šolo je v osmih razredih vstopilo v začetku šolskega leta 622 učencev, na koncu šolskega leta pa jih je ostalo 573. Med temi je bilo 543 Slovencev, 22 Nemcev in 8 Italijanov. V obeh mestnih šolah jih je toraj v začetku šolskega leta vstopilo 1002 in na koncu jih ostalo 926. V pripravnici za obrtniško šolo je bilo v dveh oddelkih skupaj 128 učencev.

(„Tagblatt“ pa pogrebna štola.) „Tagblatt“ od 29. julija zopet laže, da se kar kadi. V vvodnem iz „Bohemie“ ponatisnjem članku namreč pripoveduje, da fajmoštri po mestih za pokopavanje zahtevajo zase po 20, 30 do 40 gld., za spremljajoče jih duhovne pa po 5 do 15 gld. Po štolnem redu, ki še zdaj skoro enako za vse kronovine velja, dobi pri največjem pogrebu, kakoršen je bil v Ljubljani n. pr. pogreb deželnega predsednika Auersperga, fajmošter 3 gld. 15 kr., vsi drugi duhovniki pa po 52½ krajcarja. G. Doberlet, ki ima že par let napravo za pokopavanje, nam bode pritrđil, da resnico govorimo. Njemu se je zdel znesek, ki se plačuje spremljevalnim duhovnikom, tako pičel, da ga je prostovoljno zvišal na 1 gld. A pri vsih ne od g. Doberleta priskrbljenih pogrebih se nikdar več ne zaračuni, kakor po 52½ krajcarja. Pri manj slovesnih pogrebih dobi duhoven, ki pokopuje, še manj, namreč 2 gld. 10 kr. ali 1 gld. 5 kr., pri otrocih pa le 70 kr. in svečo. Štola pri porokah je enako majhna. Najimnitnejši ženin pri nas v mestu plača za oklice in za poroko 5 gld. 45 kr., navadni iz priprostega ljudstva pa 2 gld. 10 kr., od kojih dobi fajmošter 70 kr., duhoven, ki poroča, 1 gld. 10 kr., mežnar pa 30 kr. Za krste in za vpeljevanje porodnic pa ni nikakoršna štola odločena, ampak dano je vsakemu na prosto voljo, če hoče kaj dati ali ne; v Ljubljani pa dostikrat prejde leto, preden bi duhovniku pri tej priliki v žep padel petak. Če bi „Tagblatt“ namesto iz kalnih in lažnjivih svoja poročila zajemal iz zanesljivih virov, bi nikdar ne pisal takih bedarij, kakoršne se nahajajo v omenjenem članku.

Razne reči.

— Osemstoletnica. V stari Loki se bode od 4. t. m. skoz 9 dni slovesno obhajal osemstoletni obstanek ondašnje fare, ki je pa gotovo še veliko starejša in brž ko ne prva v celej škofiji. Po dotičnih poročilih soditi fara l. 1074 ni bila še le ustanovljena, ampak njen patronat po patrijarhu Sighardu izroččen Frisinškemu škofu Elenhardu, in Papež Klemen VI. jo je l. 1350 popolno združil s Frizinško škofijo. O priliki upamo o tej reči še kaj več povedati.

— Požar. Iz Dolenjskega se nam piše: V sredo popoldne pogoreli ste v Rakovniku

pri št. Rupertu dve hiši. Zažgal je domači otrok. Hitra pomoč iz št. Ruperta, Mokronoga, Trebnja, Mirne s 4 gasilnicami obvarovala je več nesreče. — Tisto noč o polnoči so v Rakovniku zasačili tatu, ki je prejšnje popoldne v št. ruperški farni cerkvi denarno škrinjico skontriral. Njega in tovariša njegovega odpeljal je žandar v Mokronog.

— Volkovi v Ložu. V enem mesecu so tu ustrelili dva volkova; enega triletnega, ki je vagal 65 funtov, in enega petletnega težkega 69 funtov; enega pa so obstrelili. Tudi so dobili volčje gnjezdo s sedmimi mladiči, 4 volčiči in 3 volkuljice. Spomladi je volk pripodil srnjaka sredi vasi Podcerkev in tam raztrgal ga. Na Križni gori sta dva velika volkova cerkveniku ugrabila eno veliko kozo in eno ovco, in sicer po dnevi in vpričo njega samega. Kaj bo po zimi, če je poleti toliko te predrzne zverine?

— V Florisdorfu je 22. t. m. policija zasačila potepina Antona Hellerja, Dunajčana. Še le 26 let star je bil velikokrat zavolj goljufige kaznovan, in že štirikrat v posilno delavnico poslan. Na policiji je rekel, da ne bode več delal, ampak le kradel in ropal. Dobili so pri njem pisma do cesarja in cesarice, in do sodnije. V teh pismih je zasramovanje in žuganje z napadom Njih. Veličanstva. Imel je tudi pri sebi vabilo „do dunajskih delavcev“, v katerem jih priganja k plenjenju, pobijanju in požiganju. Preiskuje ga zdaj sodnija v Korneuburgu.

— Frajmavrarjem je po poročilu „N. fr. Pr.“ neki dovoljeno na Dunaju napraviti ložo. Dosedaj jim je bilo to takraj Litave povsod zabranjeno.

— Izpred sodnije. Porotniki v Ljubljani so 30. p. m. za nedolžno spoznali žensko, ki je umorila svoje dete, ker je zdravnik rekel, da takrat ni bila pri zdravi pameti. Zvedenci mislijo, da bode ta razsodba ovržena. Včeraj pa so Drmoto, ki je bil pri Smledniku napadel neko žensko, obsodili za vse žive dni v težko ječo.

Poslano.

Pot do oznanilnega urada (Pass- und Meldungsamt) na ljubljanskem magistratu pelje skoz pravi labirint stpnic, vž i mostevžev na najnepripravnejši kraj hiše v III. nadstropje skoro pod streho. Ker je pa ta urad posebno obiskovan od domačega, kakor tudi od potujočega občinstva, je graje vredno, da se mestni zastop i magistrat čisto nič ne zmeni za pritožbe ljudstva, katero želi, da bi se omenjeni urad prestavil na bolj prilichen kraj mestnega poslopja v pritličje, kjer je nekaj bil. Mestna gosposka, ktera ima svoje misli obrnjene le na razkuževanje gnojnišč, ktere operacije po nekterih hišah čisto nič ne hasnijo, i le prodajalcu vitriola koristijo, naj skoro tudi kaj stori za zložnost mestnjanov in ptujcev ter imenovani podstrešni urad prestavi!

Več mestnjanov.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji: Č. g. J. Karet pride za administratorja v Banjo loko; č. g. Karol Lapajne pa v Zlato polje.

Eksekutivne dražbe.

4. avgusta. 3. Tom. Sušar-jevo (1075 gl.) v Idriji. — 3. Jan. Braune-vo (6070 gl.) v Kočevji. — 2. Mat. Žabkar-jevo iz Zalok (1160 gl.) v Krškem. — 2. Fr. Trost-ovo iz Podbrega (1895 gl.) v Vipavi. — 2. Jernej Možina-vo iz Koč (639 gl.). — 1. Jan. Boštjančič-ovo iz Slavine (1963 gl.), obe v Postojni. — 1. Marj. Štefaničeve iz Dobravice (4200 gl.) v Metliki.

Telegrafične denarne cene

31. julija.

Papirna renta 70.05. — Srebrna renta 74.30. —
1860letno državno posojilo —.— — Bankine akcije 971
— Kreditne akcije 233.75. — London 110.— — Srebro
103.83. — Ces. kr. cekini —.— — Napoleon 8.83.

Denarstvene cene.

30. julija.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	70.—	70.10
5% renta v srebru	74.60	74.50
Srečke (lozi) 1854. l.	99.25	99.75
„ „ 1860. l. celi.	108.75	109.25
„ „ 1860. l., petinke	113.25	113.75
Premijski listi 1864. l.	134.25	134.75
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.—
Ogerske po 5%	76.50	77.—
Hrvaške in slavonske po 5%	79.—	78.—
Sedmogradiške po 5%	74.—	74.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	970	972
Unionske banke	117.75	118.25
Kreditne akcije	234.50	234.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	900.—	—.—
Anglo-avstr. banke	148.75	149.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	160.—	160.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ 50 „ „ „	52.—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	25.—	25.50
Salmove „ 40 „ „ „	31.—	32.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	25.50	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.50	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „	24.—	25.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	18.50	19.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—.—	—.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.27 1/2	5.29
Napoleonsd'or	8.83	8.84
Srebro	103.90	104.—

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	Mernik							
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšico	Ajdo	Prosa	Soršico
v Ljubljani	2.90	1.50	1.50	1.00	2.15	2.10	2.40	2.50
v Kranji	—	—	—	—	—	—	—	—
v Loki	2.90	1.95	—	—	2.40	2.50	2.90	—
v Novomestu	3.60	3.00	2.10	1.40	2.70	2.60	2.45	2.80
v Sodražici	3.20	—	2.00	—	2.40	—	2.00	—
v Mariboru	3.35	2.10	1.60	1.45	2.70	2.10	2.50	—
v Ptaju	2.65	2.30	1.60	1.50	2.40	1.75	—	—
v Celju	3.50	2.00	2.00	1.20	2.50	2.80	2.80	—
v Celovcu	3.70	2.34	—	1.75	2.65	2.40	—	—
v Trstu	3.60	1.90	—	—	2.40	—	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.40	2.65	—	1.72	2.68	2.45	—	—
na Dunaju	3.25	2.35	1.96	1.53	2.10	—	—	—
v Peštu	3.13	—	—	1.41	2.04	—	—	—
v Pragi	3.85	2.75	—	1.94	—	—	—	—
v Građcu	3.80	2.50	—	1.20	2.33	—	—	—

Tržna cena:

Reči	Tržna cena:							
	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptaju
Masla funt	0.50	0.45	—	0.50	0.44	—	—	—
Špeha „	0.44	0.44	—	—	0.44	0.31	0.44	0.33
Leče mernik	3.30	—	—	4.00	—	—	—	—
Krompirja „	1.50	—	—	—	1.20	1.35	1.00	—
Fižola „	3.25	3.00	—	—	2.90	—	—	—
Sena cent	1.00	1.10	1.40	1.00	0.80	1.30	1.00	1.50
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	—	—	—	—	—	—	—	—
Govedine funt	0.30	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine „	0.31	0.30	—	—	—	0.28	0.28	0.26
Jaje za 10 kr.	7	6	—	5	6	—	—	—

Izdajatelj in za vredništvo odgovoren: F. Pevec.

Podpisani se počasti p. n. občinstvu naznaniti, da je v Ljubljani pri gosp. **Ludoviku Marchetti-ju** (na Starem trgu št. 163) odprl zalogo z **oljnatimi barvami tiskanih podob.**

Podobe z okvirom vred se dajo po muštru brez napak, če se kaka napaka ali poškodovanje podobe naznani v 8 dneh, se tudi brez ugovora zamenj za drugo. Da pa lahko vsak omisli si take podobe, se dajo tudi na smesečne obroke. (39—1) **Ferdinand Rudl.**

Jurij Dornik-ova zaloga olja v Trstu.

Pošilja se s poštnim povzajem (Postnachnahme), s plačano colnino, vožnino (poštnino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastonj in franko. (4—26)

Najlepši, najcenejši iz železa vlti spominjki (monumenti), rizi za altarje in veliki krizi za pokopališča,

izgotovl eni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vlti podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u.

mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vhodu pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačeni črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisni cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo. (9—22)

Lekarna Piccoli „pri angelju“

v Ljubljani na dunajski cesti št. 79.

Homeop. zdravila, zdrav. specialitete, vulk. gum. blago, pasi za kilove, dišave.

Naročila zunaj Ljubljane se naglo izvršujejo s poštnim povzajem — Stroške zavrtkov in pošiljanja trpé naročniki. — Prodajalcem se dajo navadni odstotki.

(32—3) **Za Kranjsko edina zaloga stedečih reči:**

Izkuha iz Kine in Koke. Najboljši do zdaj želodčni likér (pijača). Ta izkuha se dela iz kinske skorje in kokovega perja, oboje dobivam jaz najboljše in prav iz vira, in tako mi je mogoče podati zdravilo, katero sme veljati za najboljše, ker pomaga zoper telesno slabost, izviraajočo iz razdražnosti čutnic; dalje pomaga zoper onemoglost in vtrujenost, ki zavira reproduktivno zmožnost, pospešuje tek krvi, prebavljaje in daje različnim delom in udom života novo moč in novo življenje.

Cena steklenice (flaške) 80 kr.

Pravo norveško Dorševo olje iz ribje masti, katero dobivam naravnost iz Bergena na Norveškem. Posebno se rabi ta bergenska Dorševa ribja mast zoper revmatične bolečine, putko, zlasti pa zoper škrofeljne, pljučno sušico in jetiko, zoper počasna izpuščanja in trpljenje čutnic.

Cena izvorne flašice 80 kr.

Voda iz lankasterskega limbarja. To vodo v elegantnih krogih tako zelo rabišo, da bi bilo od več jo še posebno priporočati. Treba nam je le tiste, ki jo rabišo, opomniti na to, da si zberó prav dobro sorto. Raba in skušanje so pokazale, da je najboljša sorta tista, ki je znana pod imenom **lankasterska limbarjeva voda.** Ona dá koži leskečo belo barvo, je varuje prezgodnj h gub in hipoma pogladi grbe. Očisti je tudi raznih madežev in mozoljščekov, in zaceli poke, ki se naredé vsled suše. Z eno besedo, prav zaklad je za ličenje, zato je ženstvo, kteremu

je na telesni lepoti kaj ležeče, s pridom obrajta in rabi.

Steklenica te vode velja 1 gold.

Izkuha iz skorje tamanske, zelo okrepevalno zdravilo zoper nakopičenje žolca in gnilobo, katero različne, ako se jemlje po malem; ako se ga pa vzame več, goni brez bolečin in težav prav lahko naprej, zato svetujejo zdravniki to zdravilo zlasti tam, kjer bi bila druga enaka zdravila prehuda. Pri prisadu v drobji in pri različnih mrzlicah za vedno žejece bolnike pač ni prijetnejše pijače.

Steklenica velja 40 kr.

Gotovo zdravilo za mrzlico, zanesljiva pomoč pri mrzlicah različne vrste. Da pomaga, to je dokazana resnica, o tem se prepriča vsak bolnik, ki ga rabi. Mrzlica, po tem pripomočku ozdravljena, se le povrne in ne čuti se nobenih slabih nasledkov.

Cena steklenice 80 kr.

Za zobé in zobno mesó. Ako hočeš biti zdrav in lep, moraš imeti snažna usta in čiste zobé. Če se zobje vsak dan ne snažijo, dajo od sebe neprijeten, večkrat zelo hud duh, dobé črno ali umazano barvo in začno gnjiti tako, da bolé in ne s'uzijo več. Nasledek tega je slaba prebava in shujšanje. Vsemu temu pomaga vsakdarja raba moje **vode za usta in moke za zobé;** oba krep'ata zobno mesó ohranita sapi dober duh in zobem lepo naravno barvo in branita gajilobi in riji zób.

Cena steklenice vode za zobé 60 kr. škatljica moke za zobé velja 40 kr.

- Kipeča moka (Brausepulver) škatlja . . . gl. 30 kr.
- Pasi za kilove, s pravim jeklenim peresom za male otroke eden . . 1 „ 20 „
- za dečke, eden 1 „ 40 „
- za može, eden 1 „ 80 „
- „ „ z okinčano paloto, posebno fini in elegantni 2 „ 40 „
- Prsni klobučki iz gumielastike, eden . . „ 40 „
- Klistirna brizgalica, za otroke 1 „ 60 „
- Irigaterji iz rude, za samoklistiranje, fini in elegantni, eden 6 „ — „
- Borovniško žganje, flaša „ 50 „
- Repinčevo olje za ohranjenje las, flaša „ 50 „
- Žepne klisopumpe, s kositarško omario, za samoklistiranje, ena . . . 3 „ — „
- Životna esencija, flaša „ 10 „
- Životni balzam po Seehoferji, flaša „ 10 „
- Mandeljnova moka (namesto žajfe) za lepšanje in ohranjenje kože, flaša „ 10 „
- Po vsem svetu znane Menotti-pastile, gotovo sredstvo za hašelj, škatlja „ 75 „
- Mlečne pumpe, ena „ 80 „
- Materne brizgalke z ravnim nasadom 2 „ — „
- z vpogrnjenim gumijevim nasadom 2 „ 40 „

- Oksfordska esencija, c. kr. izkl. priv. S to imenitno esencijo sev enem trenutku ozdravi najhujša zobna bolečina, flaša „ 50 „
- Prava Seidlitz-eva moka, škatlja „ 80 „
- Paljanovi sirup iz Florence, zdravilstvo za ožete gospodarje, ali domači zdravnik, flaša 1 „ — „
- Rajzeva moka, ekstrahna, nježnim konsumentovkam priporočena za najboljšo sorto, prijeten duh in nizka cena, 1 škatlja „ 40 „
- 1 paket „ 10 „
- Sesalne cevke, ena „ 10 „
- „ „ fina ena „ 20 „
- Sesalna flašica, popolnim garnirana, s sesalno cevjo, ena „ 80 „
- Suspensoriji, iz najfin. platna, eden elastični, iz svile, posebno fini in elegantni „ 40 „
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 80 „
- Števec kapljic, s flašo v škatlji, eden „ 60 „
- Uretralne brizgalke, ena „ 40 „

Da se varujejo vsakega ponarejenega blaga, prosijo se naročevalci, da se pri naročevanju obrnejo naravnost na lekarno **Piccoli „pri angelju“, dunajska cesta št. 79 v Ljubljani.**

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.